

Asia: VN/36421/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta ja eläkkeensaajan asumistuesta annettujen lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

HE LAKI YLEISEN ASUMISTUEN JA ELÄKKEENSAAJAN ASUMISTUEN ANNETTUIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (HEKA) Asukasneuvottelukunta edustaa HEKAN n. 54 000 vuokra-asunnon asukkaita.

HEKA:n vuokralaiset ovat merkittävä osa Helsingin asumistuen saajista. Esitetyn lakimuutoksen vaikutukset koskevat haavoittuvinta osaa HEKA:n asukkaita. Esitetyt lakimuutokset heikentävät entisestään HEKA:n asukkaiden jo aikaisempien muutosten takia huonontunutta tilannetta.

LAUSUNTOMME

PERUSTELUT

1.1. Tausta

”Hallitusohjelman osiossa 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjataan sosiaaliturvan uudistamisesta siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi. Osana tätä kokonaisuutta hallitusohjelman mukaan toteutetaan asumistuen kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on tukien kohdistaminen tukea eniten tarvitseville ryhmille.”

Katsomme, että hallitusohjelman työllistämistavoitteita ei tulla saavuttamaan asumistuen varallisuusrajoja tiukentamalla. Säästöjen sijaan näistä muutoksista tulee koitumaan lisäkuluja. Ihmisten ajaminen kohtuuttomiin tilanteisiin ei nähdäksemme ole perusteltua.

Kunnioittavasti

Asukasneuvottelukunta

Tiina Backström

puheenjohtaja

Lausuttavaa yleisen asumistuen enimmäisasumismenojen kuntaryhmyksen muuttamisesta (yleisestä asumistuesta annetun lain 10 §)

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausuttavaa yleisen asumistuen varallisuusharkinnasta? (yleisestä asumistuesta annetun lain 13 §)

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan

Varallisuusharkinnan palauttaminen

”Varallisuus arviointimenetelmään liittyy huomattavaa epävarmuutta johtuen tuotto- ja korko-oletuksista sekä siitä, että kaikkia mahdollisia varallismuotoja ei ole pystytty ottamaan huomioon.”

Hallitus toteaa itse esityksessään, että varallisuusarvioinnin toteuttaminen on vaikeaa ja sen antamat vaikutuskertoimet osin mielivaltaisia ja teoreettisia. On vaarallista toteuttaa summittaiseen arviointiin perustuvaa menettelyä, joka voi romahduttaa yksittäisten talouksien elämänhallinnan asumistukea pienentämällä. Mahdollisesti lisääntyvän asunnottomuuden kulut koituvat Kelan ja ihmisen kotikunnan vastuulle.

Erityisen suuri riski negatiivisista vaikutuksista kohdistuu kalleimman asumisen alueille, kuten pääkaupunkiseudulle, ja etenkin Helsinkiin. Esitetyt varallisuusrajat eivät myöskään ota riittävästi

huomioon perhekokoa eli huollettavien määrää ja asumiskustannusten alueellisia eroja. Yleisen asumistuen ehdotetut leikkaukset kohdistuvat eniten lapsiperheisiin ja erityisesti yksinhuoltajatalouksiin. Leikkaukset kohdistuvat alueellisesti eniten Uudellemaalle ja todennäköisesti juuri Helsinkiin.

Lapsivaikutusten näkökulmasta ehdotus leikkaa lapsiperheiden käytettävissä olevia tuloja kohtuuttomasti, erityisesti helsinkiläisissä yksinhuoltajatalouksissa. Varallisuusrajoja tulee korottaa lapsiperheiden osalta ja/tai tuloiksi huomioitavaa osuutta tulee laskea lapsiperheiden osalta, esim. 5 %-yksiköllä per huollettava lapsi. Varallisuusrajoja tulee korottaa niiden kuntien osalta, joissa on suurimmat asumiskustannukset, eli asumistuen kuntaryhmässä 1.

Ehdotus on lähinnä fiskaalinen eli perustuu valtiontalouden tasapainottamiseen mutta ehdotettu säästö on kuitenkin alle 0,5 %-yksikköä asumistukimenoista. Varallisuusrajojen käyttöönotto lisää turhaa byrokratiaa ja tekee tukiehdosta vaikeammin hahmotettavia. Saavutetut hyödyt eivät ole suhteessa haittoihin, mistä syystä lakiehdotusta ei mielestämme tule säätää laisinkaan.

12 §. Asumistuessa huomioon otettava tulot.

Muussa kuin omassa käytössä olevien vapaa-ajan asuntojen ja muuttotappioisilla haja-asutusalueilla olevien esimerkiksi perintönä saatujen asuntojen arvo on laskettava riittävän alhaiseksi. Näiden realisoiminen käyttövarallisuudeksi on käytännössä usein erittäin vaikeaa, jopa mahdotonta.

Esityksessä todetaan, että: ”Omaisuuksia arvioitaessa tehtäisiin talletuksista käyttövaravähennys, eli talletuksista vähennettäisiin käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehtäisiin jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista erikseen.”

Esitämme, että tämä kohta muutetaan siten, että yhden hengen taloudessa käyttövaraksi hyväksytään 4 000 euroa ja useamman hengen ruokakunnan kohdalla hyväksytään esitetty 2 000 euroa per ruokakunnan jäsen. Ennalta arvaamattomiin kuluihin varautuminen kohdistuu myös asuntoon, ei vain henkilöön. Myös tässä laskelmassa on tarkkaan huomioitava lapsiperheiden taloudellisen aseman turvaaminen.

Lausuttavaa eläkkeensaajan asumistuen tuloharkinnan kiristämisestä? (eläkkeensaajan asumis-tuesta annetun lain 11 §)

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

4.3 Pääasialliset vaikutukset, eläkkeensaajan asumistuki

Vaikutukset eivät poikkea oleellisesti yleisen asumistuen vastaavista. Emme siksi kannata myöskään näitä esityksiä.

Lausuttavaa eläkkeensaajan asumistuen omaisuuden vaikutuksen kiristämisestä? (eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 12 §)

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista?

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

4.2.1.2 Vaikutukset valtion ja kuntien kustannuksiin

Esitetty omaisuusharkinnan palauttamisen tuoma säästöä ei toteudu Helsingissä. Pääkaupungissa tulos on vääjäämättä negatiivinen, säästöä ei synny vaan kustannukset eri tahoille tulevat nousemaan.

Vaikutukset kuntiin

Tarkasteltaessa esityksen vaikutusta kuntien talouteen, Helsinkiin kohdistuvat vaikutukset ovat vääjäämättä negatiivisia. Kaupungin kustannukset nousevat esityksen myötä eri tavoin. Uudistus lisää painetta muuttaa pois Helsingistä etenkin niiden osalta, jotka maksavat asumisensa ilman yhteiskunnalta saatavaa tukea. Helsingin kaupungille koituvat seurannaiskulut ovat merkittävät, minkä lisäksi esityksen toteutumisesta seuraa vaikeammin mitattavia menetyksiä. Myös nämä maksetaan helsinkiläisiksi jäävillä veronmaksajilla.

Lausuttavaa muista vaikutuksista?

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausuttavaa voimaantulosta?

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Anttila Tuomas
Helsingin kaupungin asunnot Oy:n asukasneuvottelukunta